

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B III-kerros
98100 Kemijärvi
puh. 040 520 3162

PÄÄTÖS
20.6.2022
Dnro: Y/19/2022

**PÄÄTÖS YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAMISESTA:
IMEYTYSKENTTIEN RAKENTAMINEN SALLAN KANSALLISPUISTOON**

Hakija: Metsähallitus
Miikka Hosionaho (yhteyshenkilö)
PL 94 (Ratatie 11)
01301 Vantaa
Y-tunnus 0116726-7

Hakemus: Metsähallitus hakee poikkeamislupaa Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä imeytyskenttien rakentamiseksi viidelle Sallan kansallispuiston taukopaikalle ulkokäymälöiden suotonesteiden käsittelyyn. Taukopaikat sijaitsevat kiinteistöillä RN:o 732-893-14-1 ja 732-891-1-36. Kolme käymälöistä sijaitsee ranta-alueella. Hakemuksen mukaan järjestelmä ei täytä valtioneuvoston asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 4 §:n mukaista perustaso ankarampaa puhdistustasoa.

Poikkeusta haetaan kaikkien kohteiden osalta Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräysten 18 §:n mukaisesta määräyksestä ulkokäymälän käytöstä. Kolmen ranta-alueelle sijoittuvan käymälän osalta poikkeusta haetaan lisäksi 9 §:n mukaisesta talousvesien käsittelystä ranta-alueilla, koska puhdistusjärjestelmä ei täytä ranta-alueilla ympäristönsuojelumääräyksissä vaadittua perustasoa ankarampaa puhdistusvaatimusta.

Kohteet eivät sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Asian vireille tulo: Hakemus on tullut vireille 24.1.2022 (Y/19/2022). Hakemusta on täydennetty 3.3.2022, 4.5.2022 ja 5.5.2022.

Asian käsittely: Sallan kunnan 15.11.2012 voimaan tulleiden ympäristönsuojelumääräysten 18 §:n mukaan *ulkokäymälää tulee hoitaa ja käyttää niin, ettei siitä aiheudu haju- eikä muuta haittaa terveydelle eikä ympäristölle. Käymälän alusastian tulee olla tiivis, jotta päästöt maaperään ja muuhun ympäristöön on estetty.*

Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräysten 9 §:n mukaan *ranta-alueilla, 100 metriä keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta on noudatettava jätevesiasetuksen 4 §:n mukaisia käsittelyvaatimuksia ja lisäksi jätevesijärjestelmän sijoittelussa on otettava huomioon se että tulvavesi (HW50) ei pääse huuhtelemaan puhdistamattomia jätevesiä umpisäiliöstä, saostussäiliöstä tai puhdistamosta. Tarvittaessa järjestelmän on käytettävä fosforin puhdistusta.*

Ympäristönsuojelumääräysten 34 §:n mukaan *ympäristönsuojeluviranomainen voi erityisestä syyistä myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa näistä määräyksistä.*

Lausuntopyyntö:

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen lausunto. Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta 20.5.2022 seuraavan lausunnon:

Sallan kansallispuiston uusien käymälärakennusten ja oletettujen imeytyskenttien sijainnit sekä jätevesien määrä, kiintoaine- ja ravinnepäästöjen vaikutukset on selvitetty. Lisäksi imeytyskenttien puhdistustehon arviointi on tehty asianmukaisesti. Imeytyskentän etäisyys pohjavedestä on vähintään yksi metri ja tarvittaessa rakennetaan maakumpuimeytys.

Imeytyskenttien maaperätiedot ovat sekalajitteisia eli yleispiirteisiä, eikä tarkkaa maalajin tietoa ole selvitetty (Kylmäheteen maalaji glasifluviaalinen kerrostuma), joten imeytyskenttien toteuttamisessa on syytä varautua maaperäkumpujenkin toteuttamiseen.

Puuceet ja jätevesien imeytyskentät sijoittuvat 40 - 110 m etäisyydellä lähimmästä vesialueesta. Suunniteltujen imeytyskenttien lähiympäristössä ei ole lähteitä peruskartan mukaan.

Puuceet ja imeytyskentät on suunniteltu etäisyydelle, josta hajuhaittoja ei todennäköisesti ilmene, kun alueet tarkistetaan ja huolletaan suunnitelmallisesti.

Jätevesien imeytyskenttien alueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, ei liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4) eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien eikä II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (09.05.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

Vesilaki (587/2011) 11 § Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä lupaviranomaisen luvasta säädetään.

Lapin ELY-keskus katsoo, että taukopaikkojen jätevesien imeytyskenttien läheisyydessä eikä vaikutusalueella ole vesilain (587/2011) 11 §:n mukaisia vesiluontotyyppisiä (lähde).

*Imeytyskenttien toteuttaminen suunnitelmien ja kävijämäärän kuormitusarvion mukaan ei todennäköisesti aiheuta vaaraa pinta- ja pohjavesien tilaan. **Imeytyskenttien toteuttamisen osalta tulee varautua imeytyskumpareiden toteuttamiseen, mikäli maaperäolosuhteet sitä edellyttävät.***

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 14 § Poikkeukset rauhoitussäännöksistä

Kansallispuistossa ja luonnonpuistossa ovat 13 §:n estämättä sallittuja sellaiset toimenpiteet, joita luonnonsuojelualueen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää ja jotka eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Näillä alueilla saa: 1) rakentaa, entistää ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja.

Lapin ELY-keskus katsoo, että Sallan kansallispuiston taukopaikkojen puuceen imeytyskenttien rakentaminen poikkeamis lupahakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaan, on kansallispuiston asianmukaisen hoidon ja käytön kannalta hyvin tarpeellisia. Suunniteltujen imeytyskenttien sijainnit ovat riittävän etäällä lähimmistä puroista ja lammista sekä taukopaikan rakenteista (kota, laavu, päivä tupu) niin, etteivät ne todennäköisesti aiheuta pinta- ja pohjavesien likaantumista eikä hajuhaittoja.

Vesilaki (587/2011) 3 luku 2 § Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Lapin ELY-keskus tarkasteli esitettyä suunnitelmaa myös vesilain luvanvaraisuuden näkökulmasta.

Pahanojankurun käymälärakennus ja imeytyskenttä tulee sijaitsemaan noin 110 metrin etäisyydellä Pahaojasta. Lähin lampi (nimetön, järvi nro 2010102618530) sijaitsee noin 450 metriä Pahaojaa alavirtaan päin. Pitkälammen käymälärakennus imeytyskenttineen on suunniteltu sijoittumaan noin 70 metrin etäisyydelle Pitkälammesta (järvitunnus 65.483.1.005). Kaippahanojan imeytyskenttä on sijoitettu noin 430 metrin etäisyydelle Kaippahanojasta. Tunturilammen kuivakäymälä ja imeytyskenttä tulee sijaitsemaan noin 90 metrin etäisyydellä Tunturilammesta (järvitunnus 73.082.1.008). Kylmäheteen kuivakäymälä ja imeytyskenttä tulee sijaitsemaan melko lähellä kahta pienialaista lampea (noin 40 metrin etäisyydellä nimetön lampi, järvinro 2010102618747, pinta-ala 0,34 ha ja noin 60 m etäisyydellä nimetön lampi, järvinro 2010102618761, pinta-ala 0,05 ha).

Kylmäheteen kohteella voi olla pieni mahdollisuus vähäiseen ja paikalliseen rehevyyden lisääntymiseen läheisissä lammissa. Imeytyskentän optimaalisella sijoittamisella maastonmuodot huomioiden ja suhteessa lampiin sekä rakenteiden huolellisella hoidolla riski jää kuitenkin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hyvin pieneksi. Muiden kohteiden osalta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan käymälöillä ja imeytyskentillä ei ole vaikutusta läheisiin vesistöihin. Ilmoitetuista toimenpiteistä ei ennalta arvioiden ELY-keskuksen näkemyksen mukaan aiheudu vesistöön vesilain 3 luvun 2 §:n mukaisia muutoksia tai seurauksia eivätkä ne näin ollen vaadi vesilain mukaista aluehallintoviraston lupaa. Hanke ei myöskään kuulu aina luvanvaraisiin vesitaloushankkeisiin (VL 3 luku 3§).

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan käymälöiden ja imeytyskenttien huollettavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Rakenteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa ja imeytyskenttien käytössä ja huollossa on noudatettava suunnitelmassa esitettyjä ohjeistuksia. Imeytyskenttien lopullinen sijoittaminen kohteisiin tulee tehdä niin, että mahdolliset ravinnevalumat vesistöihin on minimoitu.

Asian ratkaisu:

Metsähallitukselle myönnetään lupa poiketa Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräysten 18 §:stä, joka koskee ulkokäymälän käyttöä. Poikkeamislupa koskee ulkokäymälöitä taukopaikoilla Tunturilampi (kiinteistötunnus 732-893-14-1), Kaippahanoja, Kylmähete, Pitkälampi ja Pahanojankuru (kiinteistötunnus 732-891-1-36). Lisäksi myönnetään lupa poiketa Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräysten 9 §:n mukaisesta talousvesien käsittelystä ranta-alueilla. Lupa koskee Tunturilammen (kiinteistötunnus 732-893-14-1), Pitkälammen ja Kylmäheteen (kiinteistötunnus 732-891-1-36) taukopaikkojen ulkokäymälöiden yhteyteen rakennettavia imeytyskenttiä.

Lupamääräykset:

Kaikissa kohteissa tulee noudattaa ympäristönsuojelulain 154 b §:n mukaista perustason puhdistusvaatimusta.

Imeytyskentät tulee sijoittaa maastonmuodot ja vesistöjen sijainti huomioiden niin, että mahdolliset ravinnevalumat vesistöihin on minimoitu. Maahanimeyttämön imeytyspinnan ja ylimmän mahdollisen pohjavedenpinnan välisen etäisyyden tulee olla vähintään yksi (1) metri. Imeytyskentät tulee toteuttaa imeytyskumpareina, mikäli maaperäolosuhteet sitä edellyttävät.

Imeytyskenttien sijainti ja rakentaminen on dokumentoitava. Rakenteet tulee pitää asianmukaisessa kunnossa ja imeytyskenttien käytössä ja huollossa tulee noudattaa hakemuksessa esitettyä suunnitelmaa.

Ulkokäymälöiden tyhjennysjätteet tulee kompostoida tai toimittaa tarvittavat luvat omaavalle vastaanottajalle. Kuivakäymäläjätettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty. Ulosteperäisen jätteen kompostointiaika on vähintään yksi vuosi. Saostussäiliöt on tarkastettava ja tyhjennettävä tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Saostussäiliöihin kertyvä kiinteäaines voidaan kompostoida kuten kuivakäymäläjäte. Mikäli säiliöstä tyhjenetään erottelamatonta liete, tulee se toimittaa tarvittavat luvat omaavalle vastaanottajalle. Tyhjennyksistä, tarkastuksista ja laitteiden kunnossapidosta tulee pitää kirjaa. Tiedot on pyydettyä esitettävä valvovalle viranomaiselle.

Perustelut:

Hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaan käymälöiden kiinteäaines kerätään erilleen ja suotonesteet käsitellään johtamalla ne saostussäiliön kautta imeytyskenttään, jossa nesteet suodattuvat maakerrosten läpi. Ulkokäymälöiden yhteyteen suunnitellun kaltaisella jätevesijärjestelmällä ylletään puolueettomien toimivuustutkimustulosten mukaan ympäristönsuojelulain 154 b §:n mukaiseen peruspuhdistustasoon, joka on riittävä vähimmäisvaatimustason alueille. Hakemuksen kohteena olevien käymälöiden suotonesteet eivät siis päädy käsittelemättöminä ympäristöön.

Ympäristönsuojelulain 156 c §:n mukaan (k)unnan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi. Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräysten perusteluissa ei ole määritetty ympäristönsuojelulain mukaista välttämättöntä paikallista ympäristöolosuhdetta. Taukopaikkojen jätevesien imeytyskenttien läheisyydessä eikä vaikutusalueella ole vesilain

(587/2011) 11 §:n mukaisia suojeltavia vesiluontotyypppejä. Lapin ELY-keskuksen antaman lausunnon mukaan suunniteltujen imeytyskenttien sijainnit ovat riittävän etäällä lähimmistä puroista ja lammista niin, etteivät ne todennäköisesti aiheuta pinta- ja pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Imeytyskenttien sijoittamisesta on annettu lupamääräys, joka velvoittaa huomioimaan maaston muodot ja vesistöjen sijainti ravinnevalumien riskin minimoimiseksi.

ELY-keskuksen lausunto ja annetut lupamääräykset huomioiden ei ole syytä ennakkoon olettaa, että imeytyskenttien suunnitelman mukainen rakentaminen ja käyttö aiheuttaisi ympäristönsuojelulain mukaista kiellettyä seurausta kuten haittaa luonnolle ja sen toiminnoille tai terveyshaittaa, joten hakemuksen mukaisessa tilanteessa on perusteltua poiketa Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä

Maksu: Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamista koskevasta päätöksestä peritään asian vireilletulohetkellä voimassa olevan taksan mukainen maksu. Maksu on 170 euroa.

Maksuperuste: Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon ympäristönsuojeluviranomaisen taksa Ympertervltk 25.3.2021 § 26, liite 10 kohta 29: Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisen käsittely, 170 euroa.

Perusteet: Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 5§, 154 b §, 156 c §, 157 §, 202 § Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräykset (KV 15.11.2012 § 47) 9 §, 11 §, 18 §, 34 §

Muutoksenhaku: Päätökseen ja siitä perittävään maksuun haetaan muutosta liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Delegointipäätökset: Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta 4.11.2021 § 97.

Asian ratkaisija:

ympäristötarkastaja
Kaisa Soppela

LIITTEET: Valitusosoitus

TIEDOKSI: Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta
Lapin ELY-keskus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen ja päätöksen käsittelystä perittyyn maksuun tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta** valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmä on osoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle ja toimitettava valitusajan kuluessa.

Valitusaika

Valitusaika on **kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista**. Kirjeitse tiedoksi annetun päätöksen tiedoksisaantipäiväksi katsotaan seitsemäs päivä kirjeen lähettämisestä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Viimeinen muutoksenhakupäivä on 26.7.2022.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle osoitteeseen:

PL 204, 65101 Vaasa

Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse tai lähetin välityksellä. Postittaminen tai toimittaminen lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Valituskirjelmän voi lähettää myös sähköisesti osoitteeseen:

vaasa.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta, sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti Vaasan hallinto-oikeudessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos hallinto-oikeus niin määrää.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 270 €. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Ympäristötarkastajan puhelin: 040 520 3162

Sähköposti: ymparistonsuojelu@pelsavu.fi